

Про сім'ю, зоряне небо та замки України

Нещодавній прем'єри короткометражних документальних фільмів молодих українських режисерів у Будинку кіно виявилися черговою мистецькою акцією, що проводилась для вузького кола посвячених і жодним чином не охоплювала більш широке коло глядачів.

Цього вечора демонстрували «Аксіому кохання» Інни Дернової, «Під тінню мансард» М.Воротинцева та «Замки України» Артема Сухарєва. Безперечно, кожна зі стрічок має власну мистецьку цінність, яка прямо залежить від творчого та інтелектуального потенціалу режисера, але мають місце й певні недоліки. Так, «Аксіома кохання», яку автор представляє як соціальний проект, на жаль, жодних соціальних проблем не порушує, а навпаки – завуальовує існуючу дійсність. Під гучною назвою фільму, що був спеціально приурочений до року сім'ї в Україні, маємо звичайний нарис із життя заможної сім'ї. Справді, на прикладі родини успішного банківського працівника важко розкрити наболілі проблеми соціуму, більше того, режисеру навіть не вдається висвітлити проблеми однієї, обраної ним, родини. Через те, що на екрані глядач бачить лише один, благополучний бік їхнього життя, а інший чомусь затушовується. Тож виникає відчуття казковості та неправдоподібності побаченого. Режисер свідомо уникала акценту на негативних сторонах. Хоча в ньому є намагання дістатися до справжньої суті героїв. Яскраво це проявляється у крупних зйомках глави сімейства, що самовдоволено розповідає про свою сім'ю, ретельно добираючи слова, довго роздумуючи, що і як краще сказати, безперечно, вважаючи себе головною, можливо, навіть єдиною, складовою сімейного благополуччя. Іншою є його дружина – енергійна та жвава, творча (за кадром звучить її поезія), розповідає багато і охоче, і, напевне, як і більшість жінок, мету свого існування бачить у дітях, а їх троє, причому різниця між старшою і молодшою дитиною 25 років. Їх виховують з радістю та завзяттям, тому не дивно, що ця сім'ю пропонують як певний еталон родинних цінностей.

На відміну від традиціоналізму попередньої роботи, фільм «Під тінню мансард» позначений нетиповим баченням режисера. У ньому постають люди різних соціальних верств, професій, а найголовніше – світоглядів. Їх режисер об'єднує навколо теми дахів як людських долі, розкриваючи цілий життєвий спектр. Ми знайомимося і з шукачами старовини, які розповідають про свої знахідки на горищах старих будинків, і з театральною трупною, яка обрала місцем для репетицій один із київських дахів, і з

Кадр з фільму «Замки України».
Режисер Артем Сухарєв. «Укркінохроніка». 2005.

юними астрономами, які вивчають зоряне небо, і навіть з бомжами, які змушені жити на горищах. Цікавими є спостереження за героями, їхні монологи, особливо молодих безпритульних хлопців, які спонукають до усвідомлення того, що їхнє жебрацьке життя є нелегким, що вони теж мріють про власну домівку, але доля змушує їх виживати в такій спосіб. Крім обмірковування філософського підтексту фільму, по-новому відкриваєш для себе сам Київ, адже, хоча більша частина зйомок проходила в центрі Києва, ловиш себе на тому, що з першого погляду не впізнаєш, здавалося б, знайомі місця.

«Замки України» Артема Сухарєва вже отримали свою заслужену нагороду на фестивалі документальних фільмів «Контакт 2006». Сам режисер називає роботу вчорашнім днем, але вона, безперечно, є досить цікавою й актуальною для сучасного глядача. Схарактеризувати її можна як настроєву, в якій навколишні пейзажі відіграють вагомую роль в загальному сприйнятті. Оскільки кожен із замків знімали відносно в різні періоди часу і за різних погодних умов, то й на екрані вони постають у досить різних амплуа: один – сірий та дощово-похмурий, другий – залитий ранішнім сонцем, третій – оповитий величчю і непорушністю ранкового туману. З Олеським, Кам'янець-Подільським, Хотинським укріпленнями режисер знайомить глядача в певній визначеній послідовності. Спочатку він звертає його увагу на навколишні ландшафти, на настрої природи, і вже потім камера охоплює саму оборонну споруду, фіксуючи деталі, що видають її старовинність, статичність, яка долає століття. Динамічний показ інтер'єрів поєднується з обігруванням творів українського та західного живопису, зображення на яких оживають завдяки комп'ютерній графіці і таким чином стають частиною життя замку. Без слів, а лише завдяки професійному вмінню образної передачі та майстерному звуковому оформленню, українські замки постають перед глядачем у несподіваному ракурсі.

Отже, попри песимістичні висловлювання щодо подальшої долі українського кіно, щось таки в ньому відбувається. Нехай це лише короткометражні фільми, та все ж приємно, що з'являються нові імена, отже маємо привід з нетерпінням чекати від них нових робіт (звичайно, за умови, що на молоді таланти зверне увагу не лише мистецьке коло режисерів та критиків, а й відповідні державні інституції, обов'язком яких є підтримка українських талантів, зокрема у сфері кіно).

Мар'яна Марченко